

Kohtuasi C-716/23**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

27. november 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Vilniaus apygardos teismas (Vilniuse regionaalne kohus, Leedu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

31. oktoober 2023

Apellant ja esimeses kohtuastmes hageja:

„Skycop.com“ UAB

Vastustaja ja esimeses kohtuastmes kostja:

Ryanair DAC

Põhikohtuasja ese

Niisuguste reisijate õigus saada hüvitist, kes keeldusid minemast vähemalt viis tundi hilinevale lennule ja kes seetõttu ei jõudnud oma lõppsihtkohta.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (edaspidi „määrus nr 261/2004“), artikli 6 lõike 1 punkti iii tõlgendamine koostoimes sama määruse artikli 8 lõike 1 punktiga a ja artikliga 7.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 267.

Eelotsuse küsimused

1. Kas määruse nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 6 lõike 1 punkti iii tuleb koostoimes selle määruse artikli 8 lõike 1 punktiga a tõlgendada nii, et reisijatel, kes keeldusid minemast vähemalt viis tundi hilinevale lennule ja kelle jaoks ei täitnud see lend enam oma eesmärki, on õigus selle määruse artiklis 7 ette nähtud hüvitisele?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis millised tingimused peavad olema täidetud selleks, et niisugusel reisijal oleks õigus hüvitisele määruse nr 261/2004 artikli 7 alusel, või on tal õigus hüvitisele olenemata põhjusest, miks ta keeldus minemast vähemalt viis tundi hilinevale lennule?

Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid ja kohtupraktika

Määrus nr 261/2004, põhjendused 1 ja 2 ning artiklid 1, 2 ja 5–9.

Komisjoni teadaanne – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 261/2004 (millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta) ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2027/97 (lennuettevõtja vastutuse kohta õnnetusjuhtumite puhul, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 889/2002) tõlgendamise suunised, punktid 4.2 ja 4.4.6.

26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Folkerts (C-11/11, EU:C:2013:106); 4. septembri 2014. aasta kohtuotsus Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141); 19. novembri 2009. aasta kohtuotsus Sturgeon jt (liidetud kohtuasjad C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716); 23. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Nelson jt (liidetud kohtuasjad C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657).

Lühikokkuvõtte faktilistest asjaoludest ja menetlusest põhikohtuasjas

- 1 Reisijad A. K., A. Š., A. V., G. S., L. K., M. V., P. K., P. Š., G. Š., A. Š., T. Š., R. R., Ž. M., A. B., P. N. ja U. M. ostsid piletid 30. märtsi 2022. aasta lennule Vilnius–Milano (Bergamo), mida teostas lennuettevõtja Ryanair DAC; selle lennuga (VNO-BGY) läbitav vahemaa on 1532,76 km.
- 2 Kavandatud väljumisaeg Vilniusest oli 19.50 ja kavandatud saabumisaeg Milanosse (Bergamo) oli 21.25. Lend hilines. Tegelikult väljus lend järgmisel päeval kell 2.53 (s.o 7 tundi ja 3 minutit kavandatust hiljem) ning jõudis lõppsihtkohta kell 4.40 (s.o 7 tundi ja 15 minutit kavandatust hiljem). Lennuettevõtja ei viidanud ühelegi erakorralisele asjaolule.

- 3 Mõned eespool punktis 1 loetletud reisijad (8 isikut) läksid hilinenud lennule ja jõudsid lõppsihtkohta. Ülejäänud reisijad (8 isikut) ei jõudnud lõppsihtkohta: pärast seda, kui nad olid pikka aega oodanud ja neile oli öeldud, et nende lend hilineb ja ei ole selge, kas see toimub, ei ilmunud mõned viimati nimetatud reisijatest lähteväravasse, samas kui teised, olles paar tundi oodanud, otsustasid lennule mitte minna ja tühistasid oma lennule registreerimise.
- 4 „Skycop.com“ UAB sõlmis kõikide eespool punktis 1 loetletud reisijatega, kelle lend hilines, nõuete loovutamise lepingud, millega nad loovutasid talle õiguse nõuda määruse nr 261/2004 alusel hüvitist.
- 5 Esimese astme kohtu menetluse ajal sõlmisid „Skycop.com“ UAB ja Ryanair DAC kokkuleppe, mis puudutas hüvitist kaheksale reisijale, kes jõudsid oma lõppsihtkohta.
- 6 Esimese astme kohus jättis „Skycop.com“ UAB hagi rahuldamata selles osas, mis puudutas hüvitist nendele kaheksale reisijale, kes oma lõppsihtkohta ei jõudnud. Esimese astme kohus põhjendas, et määruses nr 261/2004 ei ole konkreetselt sätestatud, et reisijatel, kelle lennud hilinesid, on õigus saada selle määruse artiklis 7 ette nähtud hüvitist – nagu reisijatel, kelle lennud on tühistatud. Esimese astme kohus märkis, et kuigi reisijate õigust hüvitisele lendude hilinemise korral on tunnustatud Euroopa Kohtu praktikas, iseäranis 19. novembri 2009. aasta kohtuotsuses Sturgeon jt, kuulub see hüvitis maksmisele tingimusel, et reisijad jõudsid oma lõppsihtkohta kolm või enam tundi kavandatust hiljem. Esimese astme kohus oli seisukohal, et reisijad, kes pärast seda, kui neid oli teavitatud, et lend hilineb vähemalt viis tundi, otsustasid kasutada oma õigust keelduda lennule minemast ja nõuda piletihinna tagasimaksmist, ei ole sarnases olukorras reisijatega, kes on oma lendu märkimisväärselt kaua oodanud ja kes pärast lennule minekut on jõudnud oma lõppsihtkohta.
- 7 „Skycop.com“ UAB esitas esimese astme kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse, paludes vaidlustatud kohtuotsuse tühistada ja teha uue otsuse, millega hagi rahuldatakse; samuti palus ta taotleda selles asjas eelotsust Euroopa Kohtult.

Poolte sisulised argumendid põhikohtuasjas

- 8 „Skycop.com“ UAB väidab, et reisijad, kelle lennud hilinevad vähemalt viis tundi ja kelle jaoks ei täida need lennud enam oma eesmärki, on sarnases olukorras reisijatega, kelle lennud on tühistatud ja kellele tekitatud ajakadu tuleb seetõttu hüvitada, ehkki nad ei jõudnud oma lõppsihtkohta (otsustasid sinna suunduvale lennule mitte minna).
- 9 Ryanair DAC väidab, et reisijatel, kes pärast lennu hilinemist loobusid oma reisist ega jõudnud lõppsihtkohta, ei ole õigust hüvitisele, sest niisugust õigust ei ole määruses nr 261/2004 ega Euroopa Kohtu praktikas selgelt ette nähtud.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu vajadus taotleda Euroopa Kohtult selles asjas eelotsust põhineb asjaolul, et vastus eelotsuse küsimustele võimaldab tal määrata kindlaks, kas asjaomastel reisijatel, s.o reisijatel, kelle lend hilines vähemalt viis tundi (artikli 6 lõike 1 punkt iii) ja kes lõpuks keeldusid sellele lennule minemast (ei jõudnud oma lõppsihtkohta), on määruse nr 261/2004 sätete kohaselt õigus lisaks piletihinna tagasimaksmisele (artikli 8 lõike 1 punkt a) saada ka sama määruse artiklis 7 ette nähtud hüvitist, niisamuti nagu reisijad, kes lõpuks läksid sellele lennule ja jõudsid oma lõppsihtkohta.
- 11 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et määrus nr 261/2004 põhikohtuasjas vaidluse all olevat olukorda otseselt ei käsitle ning samuti ei ole Euroopa Kohtu praktikas seda küsimust selgitatud (seejuures viitab ta kohtuotsuse Sturgeon jt (C-402/07 ja C-432/07) punktidele 31, 60 ja 61; kohtuotsuse Nelson jt (C-581/10 ja C-629/10) punktidele 34 ja 40; kohtuotsuse Folkerts (C-11/11) punktidele 30, 32, 33, 36, 37 ja 47 ning kohtuotsusele Germanwings (C-452/13)).
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, et kohtuasjades, milles Euroopa Kohus tegi otsused Sturgeon jt (C-402/07 ja C-432/07) ning Nelson jt (C-581/10 ja C-629/10), olgugi et kõnealuses olukorras hilines väljalend samuti vähemalt viis tundi, läksid reisijad ikkagi lennule ja jõudsid oma lõppsihtkohta. Arvestades seda asjaolu ning seda, et reisijad jõudsid lõppsihtkohta kavandatust kolm või enam tundi hiljem, järeldas Euroopa Kohus, et niisugustel reisijatel on õigus saada määruse nr 261/2004 alusel hüvitist samamoodi nagu reisijatel, kelle lend on tühistatud (sama määruse artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkt iii). Ka kohtuotsustes Folkerts (C-11/11) ja Germanwings (C-452/13) on hüvitis seostatud sellega, et reisijad jõudsid lõppsihtkohta kavandatust kolm või enam tundi hiljem.
- 13 Olukord põhikohtuasjas on teistsugune ja tekib küsimus, kas reisijatel on määruse nr 261/2004 artikli 7 alusel õigus hüvitisele ka siis, kui nende hilinenud lend vastab määruse nr 261/2004 artiklis 6 ette nähtud kriteeriumidele (käesoleval juhul hilines väljalend rohkem kui viis tundi), kuid reisijad loobusid reisist ega jõudnud üldse oma lõppsihtkohta.